

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

אחרי - כ"ח ניסן

העבודה הנדרשת בכדי להביא את הגאולה
עשו כל אשר ביכולתכם להביא את משיח צדקנו

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

מאה ושבע עשרה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר מסעוד ע"ה
נפטר ביום ג' אייר, ה'תשכ"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

*

הי שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל.: (718) 753-6844

חוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתינו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

משיחות ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר ה'תשנ"א

– תרגום מאידית –

ואע"פ שכוונת כל לשונות אלו הוא התוכן הכללי דיציאה מהגלות, ישנו עילוי בלשון „גאולה“; וי"ל שבגלל מעלה זו נקראת (כל גאולה, ובמיוחד –) הגאולה האמיתית והשלימה (כפי כל ישראל) בשם „גאולה“ (סתם) [דוקא הגאולה האחרונה היא הגאולה האמיתית והשלימה (בה"א הידיעה)], כיון שמלה זו (גאולה) מבטאת את התוכן דהגאולה האמיתית והשלימה.

ב. במלה „גאולה“ רואים דבר פלא: „גאולה“ הם אותן אותיות ד„גולה“ (גלות) אלא בתוספת אלף!

וכדאיאתא במדרשי שבמלה „גולה“ (וגולה על ראשה¹⁰⁰) ישנם שני פירושים: „תרין אמוראין, חד אמר גולה (לשון גלות) וחד אמר גאולה“. וידוע הביאור בזה, ש„תוספת האלף שעל ידו נעשה מבחי' גולה בחי' גאולה“ קאי על

7) דאף שכל גאולה (גם גאולה פרטית שאינו „גאולה דגלות . . . אלא שיגאלנו מן הצרות כו"ו) „שם גאולה עלה“ (מגילה יז, ב ובפרש"י) – הרי זה חידוש, ומובן (מזה גופא) שעיקר שם גאולה הוא בנוגע ל„גאולה דגלות“ (ששלימותה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה). וכפשוטו דברי רבא בגמרא מגילה שם: „גאולה בשביעית . . . מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעה בשביעית“. ורק אח"כ מבאר, ש„מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא“.

8) וכלשון ניגון (חב"ד) הידוע: זאל שוין ויין די גאולה [כפי שניגנו לפני שיחה זו]. ועוד לשונות וניגונים כיו"ב – ע"פ מנהג ישראל.

9) ויק"ר ס"פ אמור (ספל"ב). שהש"ר פ"ד, א (ז). קה"ר רפ"ד.

10) וזכ"ר ד, ב.

11) לקו"ת בהעלותך לה, ג. וראה גם אוה"ת בא ע' רעג. בהעלותך ס"ע תכג ואילך. נ"ך ע' תקי. המשך מים רבים תרל"ו פקל"ד.

א. בקשר עם המדובר לאחרונה: אודות הגאולה האמיתית והשלימה, שמחכים לה בכל יום ומקווים שתבוא בכל יום – כהפסק דין בהלכה שהנודר שלא ישתה יין ביום שיבוא המשיח, אסור לו לשתות יין לעולם – תיכף ומיד ממש, ואודות הפעולות שצריך כאו"א מישאל לעשות כדי להביא את הגאולה – מתאים להתעכב לבאר את תוכנה של הגאולה, ובוה יקל להבין מה צריך להיות תוכן העבודה הנדרשת בכדי להביא את הגאולה, וכיצד יש להתכונן למצב הגאולה.

תוכנו של כל דבר מתבטא בשמוי. כן הוא גם בנוגע להגאולה – ניתן לקבל מושג מתוכנה ע"י התבוננות בפירוש שמה – „גאולה“.

ענין הגאולה מצוין בתורה בביטויים שונים. החל מד' הלשונות של גאולה: בכתובי: „והוצאתי, והצלתי, וגאלתי ולקחתני“, והלשון החמישי – „והבאתי“.

1) שיחות (סה"ש תנש"א ח"ב): כ"ח ניסן (ע' 470 (לעיל ע' 87)). ש"פ שמיני (ע' 475 (לעיל ע' 92)). ש"פ תז"מ (ע' 490 (לעיל ע' 106)).

2) רמב"ם הל' נזירות פ"ד הי"א.

3) ראה עשהויה"א פ"א. וראה בארוכה בזה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ד) ס"א: „לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך, ובהערות שם. וש"נ.

4) שהם גם ד' לשונות של גאולה העתידה (ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. ד"ה והי' אור הלבנה תרנ"ד. ד"ה לכן אמור לבני' תרנ"ח. תרע"ח. וראה ספר הליקוטים דא"ח-צ"צ ערך

גאולה ס"ג, וש"ג). וראה גם בחיי וארא ו, ח.

5) וארא ו, וז.

6) שם, ח.

* אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ס"ע רפח ואילך. המו"ל.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה“.

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בכל הדברים, מהכלל הגדול שבהם עד הפרט שבפרט שבהם: כאו"א מישראל וכלל ישראל - „בנערינו ובזקנינו גוי בבנינו ובבנותינו”¹⁶, וגם חלקם בעולם - „כספם וזהבם אתם”¹⁷, עם כל פעולותיהם והישגיהם בגלות. הגאולה תשחרר כל אדם ואת כל בני האדם (גם אומות העולם) וכל עניני העולם, וכאו"א בפרט עם כל עניניו.

כל הענינים (החוביים) בגלות נשארים גם הלאה, אלא שמתבטל מצבם הגלותי: שמתבטל ההעלם והסתר המכסה על מציאותם האמיתית והפנימית¹⁸, והשיעבוד לדרכי הטבע וגשמיות העולם המשתלשל מזה.

וכפסק דין הרמב"ם¹⁹: „אל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהי שם חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג . . אמרו²⁰ חכמים²¹ אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכות בלבד”, החידוש או יהי - ש„ויהיו כולם לדת האמת”²², „ויתקן (משיח) העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר²³ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד”²⁴.

עפ"ז מובן מדוע תיבת „גאולה” כוללת את תיבת „גולה”, אבל -

האל"ף ד „אלופו של עולם”, וע"י עבודתו של יהודי בגלות „להכניס” (להמשיך ולגלות) את האל"ף דאלופו של עולם בגלות¹², נעשה מ„גולה” - „גאולה”.

ולכאורה אינו מובן: גאולה היא ההיפך הגמור דגלות. וא"כ, היתכן (שתיבת) גאולה כוללת בתוכה את תיבת „גולה” (גלות), ויתירה מזה: גאולה מורכבת (ונעשית) דוקא מ(תיבת) גולה, עד שרוב האותיות ד„גאולה” הינן בעצם „גולה”¹³, וההוספה היא רק באל"ף יחידה; וגם ראש התיבה¹⁴ (דגאולה) נשאר הגימ"ל ד„גולה”?

ג. וי"ל הביאור בזה:

גאולה אין פירושה, שע"י היציאה מגלות מזניחים את החיים, הפעולות והעולם שהי' (קודם) בגלות. אדרבה: גאולה פירושה, שהמציאות שהיתה קודם משועבדת בגלות נעשית (לא בטלה ח"ו, אלא) משוחררת.

המעלה והשלימות דגאולה האמיתית והשלימה היא, שהכל משתחרר. אין שום ענינים שנשארים ח"ו „אבודים” בגלות, לא יותירו שום ענין בגלות. אפילו ה„נדחים” וה„אובדים” (שנקראים כך בתורת אמת¹⁵) - יגאלו. הגאולה תהי' גאולה אמיתית ושלימה בכמות ובאיכות

(12) שהרי „בכל מקום שגלו שכינה עמהן . . גלו לבבל שכינה עמהן” (מגילה כט, א) - כפירוש הא' (במדרש שם) ב„גולה על ראשה”, ש„גלה לבבל וגלתה שכינה עמהן”, „דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו” (לקו"ת שם, א).

(13) וגם לא נשתנה הצירוף (סדר האותיות) של „גולה”.

(14) להעיר ש„לשון נוטריקון מן התורה” (שבת קה, א).

(15) ישע"י כו, יג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, א. ובכ"מ. סה"מ אידיש ע' 78 ואילך.

(16) כמ"ש ביצ"מ (בא י, ט). ו„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות” (מיכה ז, טו).

(17) ישע"י ס, ט.

(18) ראה הערה 12.

(19) הלי' מלכים פ"ב ה"א. וראה עבוה"ק ח"ב פל"ח.

(20) שם ה"ב.

(21) ברכות לד, ב. וש"נ.

(22) שם ה"א.

(23) צפני' ג, ט.

(24) רמב"ם שם פ"א ה"ד.

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ח
וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל זוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל
* * *

לעילוי נשמת

ר' גדלי' חנוך ב"ר פינחס ע"ה סניידער
נפטר ביום כ"ד אדר שני ה'תשל"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת חנה בת רייזל תחי' סניידער
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה
*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הו"ח ר' שמואל זוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

בתוספת אל"ף: הגאולה אינה מבטלת את (העבודה בגלות, אדרבה: הגאולה ענינה להעלות את החיים ב), „גולה“ (ע"י שחרור כל הענינים מהגלות) ומזה גופא לעשות „גאולה“ – עי"ז שמגלים בכל הענינים ד„גולה“ את האל"ף דאלופו של עולם – מסירים את ההעלם והסתר בעניני הגלות המכסים על מציאותה ותכליתה האמיתית, מגלים את אלופו של עולם שבזה – התכלית דכל עניני הגלות שבשבילה נבראו ע"י הקב"ה – כך שמ„גולה“ נעשה „גאולה“.

גאולה היא גילוי האל"ף (דאלופו של עולם) ב„גולה“ – גילוי האמת והפנימיות דכל עניני הגלות, וכל הפעולות בזמן הגלות; גילוי האלקות בכל עניני העולם – כפי שכל זה מגלה את „כבודו“ של הקב"ה (ש„כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו“²⁵) – של אלופו של עולם.

ד. האמור לעיל הוא הסברה איך „גאולה“ כוללת בתוכה „גולה“, כיון שהכוונה היא שהגאולה תגבי (גם) את הגלות. אבל צריך ביאור: מדוע (העלי דגולה) הוא ענין כזה עיקרי בגאולה, עד שזהו תוכן שמה „גאולה“ (גולה בתוס' אל"ף), כידוע ששם מורה על מהות הדברי?

ויתירה מזה: החידוש דגאולה מתבטא לא רק בעליית עניני הגלות ועניני העולם, אלא שבגאולה (בתקופה השני' – לאחרי התקופה הראשונה שאודותי מדובר ברמב"ם הנ"ל²⁶) יפעלו ענינים

חדשים, חדשים ביותר בשינוי מנהגו של עולם (עד הענין העיקרי והיסודי דתחיית המתים²⁷, שהוא חידוש במעשה בראשית). א"כ היתכן שהמצב דלעתיד לבוא כולו (גם מה שלמעלה מעולם וגלות – בתקופה שני') נקרא בשם כללי: „גאולה“ – „גולה“ בתוספת אל"ף?

ומזה מובן, שכללות הגאולה – גם הענינים הנעלים שבה – קשורה עם העבודה דהכנסת האל"ף דאלופו של עולם ב„גולה“. עד שזה פועל את הגאולה (כשם שתיבת „גאולה“ מורכבת מאותיות „גולה“ בתוס' אל"ף), וכל עניני הגאולה נמשכים ומרימים את ה„גולה“, כדלקמן.

ה. הביאור בזה יובן ע"פ המשנה הראשונה בפרק דשבת זו, פרק שלישי דפרקי אבות: „הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה“, ואח"כ ממשכה המשנה למנות את ה„שלשה דברים“ – „דע מאין באת, ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו“.

נשאלת השאלה – מנינא למה לי²⁸: מה נוגע כאן המספר שישנם „שלשה דברים“? ואפילו אם המספר נוגע, מדוע צריכה המשנה לפרש זאת, הרי כל אחד ואחד יכול לספור בעצמו בהמשך המשנה שהיא מונה שלשה דברים?

ויש לומר אחד הביאורים בזה:

דברי המשנה „הסתכל בשלשה דברים“ [שלשון המשנה הוא „דבר קצר וכולל ענינים רבים“²⁹] אין כוונתם רק לשלשת

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים
נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה בת אסתר תחי' נסים
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים
ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן
נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רבקה לאה בת יוכבד תחי' קרמרמן
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' נחום יוסף שיחיו קרמרמן

ר' גרשון שמואל וזוגתו מרת רונית שיחיו קרמרמן
ר' מרדכי יצחק וזוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

(25) אבות ספ"ו.

(26) ראה „דבר מלכות“ – חידושים וביאורים בהל' מלכים (קה"ת תנש"א) סימן ג (מלקו"ש חכ"ז ע' 191 ואילך). סימן ד (מהדרן על הרמב"ם – נאמר וי"ד שבט תשמ"ז (נדפס בסה"ש תשמ"ז)). וראה גם הדרן על הרמב"ם (משיחות ש"פ לך לך) ש.ו. (סה"ש תנשי"א ח"א ע' 98 ואילך). ועוד.

(27) אחד מ"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד הי"ג). ועד שהכופר בזה אין לו חלק לעוה"ב (סנהדרין ר"פ חלק. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ו).

(28) לשון הש"ס – שבת עג, ריש ע"ב. וש"נ.
(29) הקדמה לפיה"מ להרמב"ם (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).

„חזקה" בענין ה"יד", „בחזקת יד" (47) - „יד חזקה" (48), „יד רמה" (49), „יד הגדולה" (50) (שנאמרו בנוגע להגאולה ממצרים), וממנו באים להספירה דיום ט"ו לעומר, שרומזו ושייך לשלימות הלבנה (קיימא סיהרא באשלמותא" (51), ודוגמתו בישראל שעתידים להתחדש כמותה (כנ"ל ס"ד).

ו. ע"פ האמור לעיל ע"ד הדגשת ענין הגאולה (במיוחד) בזמן זה - מתעוררת תמיהה הכי גדולה: היתכן שמבלי הבט על כל הענינים - עדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?! . . . דבר שאינו מובן כלל וכלל!

ותמיהה נוספת - שמתאספים עשרה (וכו"כ עשירות) מישראל ביחד, ובזמן זכאי בנוגע להגאולה, ואעפ"כ, אינם מרעישים לפועל ביאת המשיח תיכף ומיד, ולא מופרך אצלם, רחמנא ליצלן, שמישיח לא יבוא בלילה זה, וגם מחר לא יבוא משיח צדקנו, וגם מחרתיים לא יבוא משיח צדקנו, רחמנא ליצלן!!

גם כשצועקים „עד מתי" - ה"ז מפני הציווי כו', ואילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת, בודאי ובודאי שמישיח כבר הי' בא!!

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחר שכל מה שנעשה עד עתה, לא הועיל, והראי, שנמצאים

עדיין בגלות, ועוד ועיקר - בגלות פנימי בעניני עבודת השם.

הדבר היחיד שיכולני לעשות - למסור הענין אליכם: עשו כל אשר ביכלתכם - ענינים שהם באופן דאורות ותוהו, אבל, בכלים דתיקון - להביא בפועל את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!

ויה"ר שסוכ"ס ימצאו עשרה מישראל ש„יתעקשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובודאי יפעלו אצל הקב"ה - כמ"ש (52) „כי עם קשה עורף הוא (למעליותא" (53), ולכן) וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו" - להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש" (54).

ז. וכדי למהר ולרוץ עוד יותר ע"י הפעולה שלי - אוסיף ואתן לכאור"א מכם שליחות-מצוה ליתן לצדקה, ו„גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה" (55).

ואני את שלי עשיתי, ומכאן ולהבא תעשו אתם כל אשר ביכלתכם.

ויה"ר שימצאו מכם אחד, שנים, שלשה, שיטכסו עצה מה לעשות וכיצד לעשות, ועוד והוא העיקר - שיפעלו שתהי' הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, תיכף ומיד ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

נתלבשו בדברים גשמיים" (35), וע"י קיום מצוה עם דבר גשמי מבררים ומזככים את הדבר הגשמי ועושים ממנו כלי לאלקות. ע"ד מצות צדקה [ש„שקולה כנגד כל המצוות" (36), „עיקר המצוות מעשיות ועולה על כלנה" (37) - שיהודי לוקח „מיגיע כפיו" מכספו הגשמי שהוא הרויח, ו„נותן חיי נפשו לה" (37). ועד"ז בכל המצוות.

והענין השלישי („הסתכל בשלשה דברים") לעשות דירה בתחתונים - הוא (לא ענין צדדי, אלא אדרבה: זה) נוגע לשלימות דהשנים (כביכול): הקב"ה והאדם העובד, כיון ש„נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים", ו„זה כל האדם ותכלית בריאתו וירידתו לעוה"ז להיות לו ית' דירה בתחתונים" (38).

ועד כדי כך נוגע זה להאדם (שיהי' „הסתכל בשלשה דברים") - שבשביל זה היתה ירידת נשמתו למטה ע"י הקב"ה: מבלי הבט על גודל העילוי דהנשמה למעלה, „בנשמה" שנתת בי טהורה היא" (40) ואין שם מקום להיפך הטהרה, שלח אותה הקב"ה למטה, „אתה" (39) בראתה, אתה יצרתה, אתה נפתחת ב"י, עד לעולם העשי' הגשמית, שבו ישנו „את החיים ואת הטוב" (41), וגם את הדרך השני' דהיפך הטהרה (עד שהנשמה צריכה שם לשמירה, „ואתה" משמרה בקרבי" (42) - בכדי

הדברים הנמנים בהמשך המשנה, אלא גם לענין ד„שלשה דברים" בכלל; המשנה נותנת הוראה: „הסתכל בשלשה דברים" - אדם צריך להסתכל (הסתכלות בעיון) ב„שלשה דברים" (30), וע"ז „אין אתה בא לידי עבירה":

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק שני ענינים: הוא עצמו והקב"ה כביכול שאותו הוא עובד, „אני נבראתי לשמש את קוני" (31).

אומרת המשנה - „הסתכל בשלשה דברים": אדם צריך להתבונן (להסתכל) ולראות (שישנם) „שלשה דברים": נוסף על מציאותו („אני") ומציאות הקב"ה („קוני") כביכול - ישנו דבר שלישי: מציאות העולם שנברא ע"י הקב"ה, ושעל ידו משמש יהודי את קונו" (32).

תכלית" (33) בריאת העולם וירידת הנשמה למטה בגוף גשמי בעולם הזה התחנותן שאין תחנותן למטה ממנו היא - למלאות את הכוונה ד„נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים" (34), שיהודי ע"י עבודתו יברר ויזכך את גופו ונפשו החיונית וגשמיות וחומריות העולם, ויעשה מכל זה דירה להקב"ה.

ואת זה הוא פועל ע"י עבודתו בגוף למטה בקיום התומ"צ, (שרוב המצוות

(30) וכיון שלשון המשנה הוא „דבר קצר (וכולל ענינים רבים) - אין צריך לפרש מה הם „שלשה דברים".

(31) משנה וברייתא סוף קידושין.
(32) ראה גם שיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ח ס"ט (סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 435). ש"פ אמור תשמ"ט ס"ו (סה"ש תשמ"ט ח"ב ס"ע 439 ואילך). ש"פ אחו"ק תשנ"ו ס"ו (סה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 434-5).
(33) בהבא להלן - ראה תניא פל"ו ואילך. ובכ"מ.

(34) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקותי ג. במדבר פ"ג, ו.

(35) ראה גם תניא פ"ד (ח, ב). אנה"ק ס"י (קיד, סע"ב ואילך).

(36) ב"ב ט, א.
(37) תניא פל"ו (מה, ב).
(38) שם (מט, סע"א).
(39) נוסח ברכות השחר.
(40) ראה לקו"ת בחוקותי מו, סע"ד ואילך. ר"פ דברים. ובכ"מ.
(41) נצבים ל, טו.

(42) ראה לקו"ת דברים שם. אוה"ת שמות (כרך ז) ע' ב'תקיה.

(52) תשא לר, ט.

(53) ראה שמו"ר ספמ"ב. הובא בתו"א מג"א קכג, סע"ב. לקו"ת בלק טז, ד.
(54) להעיר, שהפסוק „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" הוא תשובת הקב"ה לתפלת הנביא על הגאולה (רד"ק ומצוד"ע"פ).
(55) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ו.

(47) בא יג, ג. יד. טז.

(48) שם, ט.

(49) בשלח יד, ח.

(50) שם, לא.

(51) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד.

וראה שמו"ר פט"ו, כו.

למלאות את הכוונה דעשיית דירה בתחתונים.

לכאורה: ירידת הנשמה בגוף היא היפך הנהגתו הרגילה של הקב"ה, שהוא מקור ותכלית הטוב והחסד, ומטבע הטוב להטיב⁴³, ומצד החסד והטוב הי' צריך להיות תמיד עליונות, וכאן לוקח הקב"ה נשמה ומורידה למטה, "ירידה גדולה ובהי' גלות ממש"⁴⁴, "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"⁴⁵!

ומזה מובן גודל העילוי (והחסד) דהעבודה דעשיית דירה בתחתונים, שבעבור זה כדאי להוריד את הנשמה למטה, לא בשביל הנשמה עצמה (כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל⁴⁶), אלא כדי לתקן את הגוף ונה"ב וחלקו בעולם, בכדי לעשות דירה בתחתונים. כיון שע"י הירידה ועבודת הנשמה למטה לעשות דירה בתחתונים, נפעל ענין נעלה יותר מעבודת הנשמה עצמה למעלה – הגילוי דעצמותו ית'⁴⁷ בתחתונים.

עד שעילוי זה נמשך ונפעל גם בהנשמה (שירדה למטה), שנוסף על זה שהנשמה מגיעה לדרגה נעלית יותר (שלמעלה ממקום שמשם ירדה), גילוי התוקף דהנשמה, מקבלת הנשמה גם שייכות להגילוי דעצמותו ית' שנפעל ע"י (עבודת הנשמה למטה בעשיית) הדירה בתחתונים⁴⁸.

43 עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. עשהיה"א פ"ד. שומר אמונים ויכוח ב' סי' יד.

44 כי גם כשהי' צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלות דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם ירדתו לעוה"ז החומרי לא מינה ולא מקצתה כו' (תניא שם (מח, סע"א)).

45 ע"פ לשון חז"ל – חגיגה ה, ב.

46 תניא שם (מח, ב).

47 ראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנא"ג. וש"נ.

48 בארוכה ע"ד ב' ענינים אלו – ראה לקו"ש חט"ו ע' 246 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ב ע' שכ. סה"מ מלוקט ח"ה ע' רמג ואילך. ועוד.

עפ"ז מובנת הוראת המשנה, "הסתכל בשלשה דברים": מבלי הבט על גודל העילוי דנשמתו של יהודי, "חלק אלוקה ממעל ממש"⁴⁹, תוכן עבודתו צריך להיות, שנוסף לזה שעושה מעצמו "דירה" להקב"ה ע"י גילוי נשמתו בגופו הגשמי (העילוי בהנשמה שבא ע"ז) – צריך גם להסתכל בשלשה דברים, ולעשות דירה לו יתברך בתחתונים דעולם, שהעולם עצמו נעשה דירה להקב"ה.

וע"ז מגיע גם האדם עצמו לשלימותו (כיון ש, זה כל האדם ותכלית בריאתו כו'), ואע"פ שלגביו הרי זו ירידה (בחיצוניות ו)לפי שעה, הרי דוקא ע"ז נפעל העילוי בו עצמו – ש, אין אתה בא לידי עבירה: ע"י עבודתו בעשיית דירה בתחתונים (הסתכל בשלשה דברים), אין אתה בא לידי עבירה, אפילו לא, "לידי", האפשרות לעשות עבירה.

ו. ע"פ הנ"ל יובן גם הענין ד"גאולה" אותיות גולה בתוספת אל"ף:

גאולה (אינה מבטלת את ה"גולה", אלא) כוללת בתוכה את ה"גולה", ואדרבה: היא מעלה את הגולה ע"י שמכניסה ומגלה בה את אלופו של עולם – כיון שהכוונה היא לעשות דירה לו יתברך בתחתונים, כולל כפי שהתחתונים נמצאים בגלות, לגלות את אלופו של עולם בתחתונים במצבם כפי שהם נמצאים בגלות.

ואדרבה: זהו תוכן ומהות הגאולה [גם עניני הגאולה שלמעלה מעולם וגלות, השינוי במנהגו של עולם, ע"ד תחיית המתים⁵⁰] – "גילוי אור א"ס ב"ה בעוה"ז

49 תניא רפ"ב.

50 כמ"ש בתניא רפ"ז: "תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו' תלוי

מאתי תצא"³⁹.

ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו שפסח חל בשבת – כדאיאת במדרש⁴⁰ "שבע שבתות תמימות תהיינה, אימתי הן תמימות. . . כשיבוא פסח בשבת ויתחילו לספור במוצאי שבת, שאז השבתות הן תמימות", "שמתחילות באחד בשבת ומסיימות בשבת"⁴¹, היינו, שהענין ד"תמימות" הוא בשלימות נעלית יותר⁴², תמימות שבתמימות – גם ענין הגאולה שבימי הספירה הוא בשלימות נעלית יותר.

ומעלה מיוחדת בהספירה הפרטית דימים אלה⁴³:

בנוגע לספירת הימים – באים מהספירה דיום י"ב לעומר (כ"ז ניסן), כנגד י"ב שבטים (השלימות דכלל ישראל שתהי' בהגאולה העתידה), להספירה דיום י"ג לעומר (כ"ח ניסן), הגימטריא ד"אחד"⁴⁴ ("ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד"⁴⁵), וממנו באים להספירה דיום י"ד לעומר (ערב ר"ח), שרומז לג' הידות⁴⁶

ומיום ב' (דראש חודש, א' אייר, באים לב' אייר – יום הולדתו של אדמו"ר מהר"ש:

מקובל אצל חסידים הפתגם ע"ד מעלת יום הולדתו בספירת, "תפארת שבתפארת"³⁴. וענין זה קשור גם עם הנהגתו המיוחדת באופן ד"לכתחילה אריבער", כפתגמו המפורסם³⁵: "די וועלט זאגט אז ווען מען קען ניט ארונטער גייט מען אריבער, און איך זאג אז מ'דארף לכתחילה אריבער" (העולם סבור שכשאי אפשר ללכת מלמטה הולכים מלמעלה, ואני סבור – אומר ומורה אדמו"ר מהר"ש – שמלכתחילה צריך ללכת מלמעלה).

וע"פ הסדר ד"לכתחילה אריבער" – ה"ז פועל גם מלמפרע, היינו, שכל הענינים דהימים שלפנ"ז (החל מיום כ"ז ניסן) נעשים "מלכתחילה אריבער" ובאופן ד"תפארת שבתפארת".

ה. ומעלה נוספת – מצד ימי הספירה:

התוכן דימי הספירה, הימים שבין חג הפסח ("זמן חירותנו") לחג השבועות ("זמן מתן תורתנו"), יציאת מצרים בשביל קבלת התורה, הוא – היציאה מהגלות³⁶ אל (הגאולה, שאז תהי') השלימות דמתן-תורה³⁷, "תורה חדשה"³⁸

34 "היום יום" ב' אייר. ובכ"מ.

35 אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריו. ועוד.

36 ש, כל המלכויות (גלויות) נקראו ע"ש מצרים כו' (ויק"ר שבערע 19).

37 להעיר, שבמתן-תורה (ביום החמישים לספה"ע) מתגלה שער הנו"ן (ראה לקו"ת במדבר יו"ד, ד ואילך. ובכ"מ), ר"ת "נפלאות", ורומז לנו"ן פלאות (וח"א רסא, ריש ע"ב).

38 וכיון ש, אסתכל באורייתא וברא עלמא" (וח"ב קסא, ריש ע"ב. ועוד), ה"ז פועל גם

בהעולם – "השמים החדשים והארץ החדשה" (ישעי' 50, כב), ועאכו"כ החידוש בישראל (שבשבילים נברא העולם) – "כן יעמוד ורעם ושמים" (ישעי' 50, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

40 פסדר"כ פ"ח. פס"ר פי"ה. קה"ר פ"א, ג.

ראב"ן ספ"ו. ראב"ה פסחים סתק"ו. רוקח סרצ"ה (הובא בכ"מ לקה"ר שם).

41 פרש"י מנחות סה, ריש ע"ב.

42 ראה לקו"ש חכ"ב ע' 145.

43 להעיר, שבשיעור הרמב"ם דערב שבת לומדים דיני ספה"ע (הל' תמידין ומוספין ספ"ו).

44 להעיר, ש, יבא (שילה) – ביאת משיח – בנימטריא, "אחד" (שיחת אחש"פ תרצ"ט (סה"ש

תרצ"ט ע' 329). נת' בשיחת אחש"פ תשכ"ט (לקו"ש ח"א ע' 88).

45 זכרי' יד, ט.

46 ראה לקו"ת נשא כא, ב ואילך. ובכ"מ.

כללות השבוע - פרשת שמיני¹⁷, ש"שמיני" קשור עם ענין הגאולה¹⁸. ובשבוע דפרשת שמיני עצמו - השבוע השלישי דפרשת שמיני, "חזקה" בהענין ד"שמיני".

והיום בשבוע - ערב שבת¹⁹ שבו קורין פרשת שמיני כולה, ובקביעות שנה זו קורין, "ויהי ביום השמיני" בפעם השמינית - שמיני שבשמיני (גאולה שבגאולה - תכלית השלימות בגאולה).

ד. ויש להוסיף במעלת היום - מצד הקשר והשייכות להימים הבאים²⁰:

מכ"ח ניסן באים לכ"ט ניסן - ערב ראש חודש (אייר²²), שנקרא, "יום כיפור קטן"²³ - מעין ודוגמת ענינו של יוהכ"פ, "יום חתונתו" (יום הכיפורים שניתנו בו

17 בחו"ל (המקום שבו נמצאים לעת-עתה (בזמן הגלות) רוב מנין רוב בנין דבנ"ס). ובאה"ק - בשבוע שמתברך מפרשת שמיני.

18 כמארו"ל (ערכין יג, ב) "כינור . . של ימות המשיח שמונה".

19 להעיר, שבשיעור חומש דיום הששי מדובר אודות ד' החיות טמאות שרומזים לד' מלכויות (גלויות) שיתבלו בגאולה העתידה (ראה ויק"ר סוף פרשתנו).

20 ביום השבת - בציבור, ובערב שבת - ביחיד, שנים מקרא ואחד תרגום (טושו"ע ואדה"ז או"ח סרפ"ה). ולהעיר, שמנהג נשיאי חב"ד להתחיל שמו"ת (פרשה או שנים) בליל ששי ("היום יום" ד' טבת).

21 ובהדגשה יתירה בנדו"ד מצד ימי השבוע - ששבת שייך לערב שבת, "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", והימים שלאחרי השבת שייכים לשבת, ובמילא גם לערב שבת.

22 ר"ת אברהם יצחק יעקב ורחל (מאו"א א, פד, ועוד) - ד' רגלי המרכבה, שבו מודגש במיוחד העילוי דרגל הרביעי (המרכבה), שקשור עם דוד (וח"א רמח, ב, ועוד) - דוד מלכא משיחא.

23 פ"ח לאו"ח סתי"ז (מהרמ"ק). של"ה (קכ, ב, קעט, א, ועוד). יעב"ץ בסידורו. ועוד. וראה אוה"ת בא' ע' רנג. וראה גם נ"כ האו"ח שם.

לוחות אחרונות)²⁴, ששלימותו בהגאולה העתידה שאו יהיו הנישואין דכנס"י והקב"ה²⁵.

וממנו באים לראש חודש, מולד הלבנה, ודוגמתו בישראל (שדומין ללבנה ומונין ללבנה²⁶) - "שהם עתידים להתחדש כמותה"²⁷, בהגאולה העתידה. ובנדו"ד שר"ח הוא ב' ימים - באים מיום ראשון דר"ח ליום שני דר"ח (שבו מתחיל מנין ימי החודש²⁸), שבו מודגש ענין הגאולה שבר"ח באופן כפול²⁹.

ומעלה יתירה בקביעות שנה זו שערב ראש חודש חל ביום השבת³⁰:

כשערב ר"ח חל בשבת - מקדימים הענינים ד, "יום כיפור קטן" (ששייכים לערב ר"ח) להימים שלפני השבת³¹ (כיון שביום השבת אין אומרים תחנון), וביום השבת, ערב ר"ח ממש, ישנה רק עבודה של שמחה - "וביום שמחתכם אלו השבתות"³².

ועוד ועיקר: כשערב ר"ח חל בשבת מודגש בו ענין הגאולה גם מצד ענינו של יום השבת - מעין ודוגמת, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³³.

- 24 תענית כו, ב ובפרש"י. שם ל, ב.
25 שמו"ר ספט"ו.
26 ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך.
27 נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).
28 שהרי יום א' דר"ח נמנה ליום הל' החודש שלפניו (שו"ע אה"ע סקכ"ו ס"ו).
29 ולהעיר ש, "כפל" עצמו שייך לגאולה (ראה פרד"א פמ"ח. ועוד. ד"ה לך תרכ"ז. תר"ל).
30 כמודגש בהפטורת היום - "מחר חודש".
31 להעיר מהשקו"ט בנוגע לדחיית היום כיפור קטן ליום המשי (ראה פר"ח שבהערה 23).
- ובו מודגשת יותר השייכות דערב ר"ח ליום זה.
32 ספרי בעלותך יו"ד, יו"ד.
33 תמיד בסופה.

השבת הרביעית מה, שבע שבתות תמימות⁵⁵ - מלכות שבנצח, (ג) פרשת השבוע - אחרי-קדושים, והפרשה שמתחילים לקרוא בתפלת המנחה - פ' אמור, (ד) י"ג אייר.

העבודה דספירת העומר - הברור דשבעת המדות (דנה"ב), עיקר העבודה בזמן הזה (זמן הגלות)⁵⁶ - תוכנה הוא, שנוסף על, "ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה"⁵⁷ - נפעל ע"י גם בעולם ובכל העולמות: "ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות"⁵⁷. ועי"ז⁵⁸ מתוסף (עוד יותר) בנשמת האדם העובד, כפי שממשיכים בתפלה (לאחרי, "יושפע שפע רב בכל העולמות"): "ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה" - ע"ד, "אין אתה בא לידי עבירה" (תיקון ועליית האדם) והעבודה בעולם.

וע"י העבודה דספירת העומר - הכנסת האל"ף ב"גולה", ע"י ברור השבע מדות - מביאים את הגאולה, ו"יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו אמן סלה" (כפי שאומרים ב"הרחמן" תיכף לאחר הברכה⁵⁹).

הגשמי⁵¹, עד שנעשה דירה לו יתברך בתחתונים, לו לעצמותו⁵².

ולכן תלוי ענין הגאולה ב"מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁵¹ (גולה), העבודה דהכנסת האל"ף (אלופו של עולם) בגולה, עד שעי"ז נעשית גאולה [רוב האותיות וראש תיבת גאולה הוא - "גולה", כנ"ל ס"ב].

זאת אומרת: נוסף לזה שה(עלי הגדולה (דה)גאולה באה ע"י הירידה בגלות [ע"ד גילוי תוקף אור הנשמה ע"י ירידתה למטה], נעשית גאולה מ"גולה" (בתוס' אל"ף) עצמה⁵³ - הדירה לעצמותו נפעלת בתחתונים עצמם [ע"ד העילוי שנפעל בנשמה ע"י הדירה בתחתונים]⁵⁴.

* * *

ז. ענין הנ"ל מודגש יותר בזמן זה בשנה: (א) ימי הספירה, ובהם עצמם (ב)

במעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות. וי"ל ש, ימות המשיח" קאי על תקופה הראשונה (שלא "יבטל דבר ממנהגו של עולם" ו"תחיית המתים" קאי על תקופה השני).

51 ל' התניא שם.
52 המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ - נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא.

53 וזהו הטעם ש"יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא" (אבות פ"ד מ"ז), מפני המעלה בעבודה, "בעולם הזה" דוקא (גילוי האל"ף ב"גולה"), בעשיית דירה בתחתונים (תענוג בורא), שלמעלה, "מכל חיי העולם הבא" (תענוג נברא), ובעולם הבא יהי גילוי ענין זה למטה (ראה לקו"ש ח"ה ע' 243 ואילך).

54 ולכן שלימות השכר תהי' לנשמות בגופים דוקא, בתחיית המתים (לקו"ת צו טו, ג. ובכ"מ נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ד ע' קעז הערה ז) - כדעת הרמב"ן (בשער הגמול בסופו). ואדרבה: לע"ל תהי' הנשמה ניונית מן הגוף (ראה המשך וככה תרל"ז פצ"א-ב. המשך תרס"ו ע' תקכח. סי' השיחות תורת שלום ס"ע 127 ואילך. לקו"ש ח"כ ע' 44. חכ"א ע' 88. ועוד). וראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' רנ ואילך.

- 55 אמור כג, טו.
56 ראה בארוכה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א בתחלתו.
57 נוסח ה"ה, רבנו של עולם" לאחרי ספה"ע.
58 ועפ"י י"ל סדר התפלה, שהענין התיקון "נפשותינו כו" נאמר לאחרי הענין דהשפעת "שפע רב בכל העולמות", דלכאורה מקומו שייך לעיל לאחרי שהאדם מתפלל על תיקון עצמו (ואטהר ואתקדש כו"), ורק לאחרי זה צ"ל התפלה ע"ד ההשפעה בעולם וי"ל, כי הפעולה בעולם מוסיפה בעבודת הנשמה עצמה, לתקן את נפשותינו כו", ככפנים.
59 כ"ה בסידורו של רבינו הזקן (ובכמה סידורים). וראה סה"ש תנש"א ח"א ע' 444 (לעיל ע' 63 הע' 80.

בימי הספירה עצמם - שנחלקים בכללות ל"שבע שבתות תמימות" [ובפרט בשנה זו, שהתחילו לספור "ממחרת השבת"⁶⁵ כפשוטו] ה"ז נמצא בהדגשה יתירה בשבת הרביעית, שבה מסיימים את הספירה דמדת הנצח, עד שלימותה - מלכות שבנצח [לאחרי הסיום דמדת החסד עד מלכות שבחסד, מדת הגבורה עד מלכות שבגבורה ומדת התפארת עד מלכות שבתפארת] - הנצחון על (ההעלם והסתר דהגלות, עד נצח שבנצח, והוד שבנצח - היופי שבנצחון, ויסוד שבנצח - היסוד והקביעות דהנצחון, עד מלכות שבנצח - הנצחון דמלכא משיחא בגאולה האמיתית והשלימה.

ה. בהתחלת פ' אחרי מדובר אודות עבודת אהרן כהן גדול בקדש הקדשים - בזאת יבוא אהרן אל הקודש גו'⁶⁶.

מעין ודוגמא למצב הגאולה הוא - הכהן גדול בקדש הקדשים: קדש הקדשים הוא המקום הקדוש ביותר בעולם. מקום שבו אלקות האירה בגלוי (לא העלמות והסתרים). בו בזמן ה' זה מקום גשמי בעולם הזה, והכהן גדול נכנס לשם כנשמה בגוף [לא כפי שהי' אצל נדב ואביהוא, רצוא בלי שובי⁶⁷].

מעין זה ה'י' בכל כהן, שבו בזמן ש"הכהנים הובדלו. ש. שנאמר⁶⁸ ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים⁶⁹ (למעלה מעולם), עשה את עבודתו דוקא כנשמה בגוף בעולם, עולם שבו יש מקום להיפך הטהרה - ודוקא שם מקיים הוא את

60 טז, ג.

61 סה"ש תנשא ח"ב ע' 496 (לעיל ע' 112).

וש"נ.

62 דה"א כג, יג.

63 רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ד - מפסחים קד, א.

הציווי (בריש פ' אמור), אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו". ושלימות ענין הטהרה ה'י' בגאולה האמיתית והשלימה [ומעין הכנה לזה ישנו גם בזמן הגלות, שכהנים נוהרים מעניני טומאה, וי"ל שזהו גם הכנה לשלימות הטהרה לע"ל⁶⁴, כולל עי"ז ש"אמור גו' ואמרת" - "להזהיר גדולים על הקטנים"].

ונוסף על הזהירות (להזהיר) מהיפך הטהרה, ה'י' כהן צריך לעשות עבודתו בביהמ"ק (קדושה) לבוש בבגדי כהונה, שהיו "לכבוד ולתפארת"⁶⁵ (שלימות בגשמיות). ועפ"ז יש לבאר, מדוע כהן ששימש "מחוסר בגדים" עבודתו פסולה⁶⁶, "בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם"⁶⁷ - אע"פ שענינם⁶⁸ דבגדי כהונה ה'י' (בעיקר) "לכבוד ולתפארת" (שלא כהונה אין זה נוגע כל כך לעצם העבודה)? אלא ששלימות העבודה במשכן היא בכך שתה'י' בתכלית השלימות וההידור "לכבוד ולתפארת", גם בגשמיות כפשוטה - באופן היפה ומכובד ביותר בכל עד - בגשמיות העולם, מנצלים את כל האפשרויות דעוה"ז עבור העבודה בקדושה.

ובשלימות - ענין הכהונה הוא אצל כהן גדול (שלבש שמונה בגדים).

64 כמ"ש (יחזקאל לו, כה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם גו'".

65 תצוה כה, ב.

66 משנה זבחים טו, ב. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.

67 זבחים יז, ב. וש"נ. רמב"ם שם. וראה ככ"ז אנציקלופדי תלמודית ערך בגדי כהונה (ע' שלג). וש"נ.

68 ראה רמב"ן עה"פ (תצוה שם) "ועשית בגדי קדש גו' לכבוד ולתפארת": שיה'י' נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים. ואכ"מ.

האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. ג. ובשנה זו עצמה - נוסף עוד יותר מצד כללות החודש והיום בחודש, כללות השבוע והיום בשבוע:

חודש ניסן הוא "חודש של גאולה"¹³, שבו היתה היציאה (גאולה) ממצרים (ימי צאתך מארץ מצרים), ובו תה'י' הגאולה העתידה ("אראנו נפלאות"), כמארו"ל¹⁴ "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל".

ובחודש ניסן עצמו - הלילה (שבאמצע) ומחבר יום כ"ז ניסן ויום כ"ח ניסן:

כ"ז (ניסן) - אותיות "זך" (ע"ד "שמן זית זך"¹⁵), מלשון בהירות - מורה ומדגיש הגילוי ("אראנו") ד"ניסן" (גאולה).

ויש להוסיף בנוגע למעלת מספר כ"ז - ט' פעמים ג', היינו, שענינו של ניסן (גאולה) הוא באופן של שילוש משולש ד"חזקה" (בתלת זימני הוי חזקה¹⁶), ג' פעמים ג' - ג' פעמים, ע"ד המדובר כמ"פ בנוגע לכללות השנה (שמודגש בה ענין הגאולה), שהתחלתה וראשיתה בג' ימים רצופים של קדושה, שתזורים ונשנים (בחו"ל) ג' פעמים (בר"ה, בסוכות, ובשמע"צ ושמת"ת).

וכ"ח (ניסן) - אותיות "כח" - מורה ומדגיש החוזק והתוקף דניסן (גאולה), כולל ובמיוחד - בפשטות - (נתינת) ה"כח" להבאת הגאולה בפועל ממש.

והוספה יתירה - מצד ענינו של כללות השבוע והיום בשבוע:

נסתר. וכיון שראיית הנפלאות היא מצד דרגא נעלית יותר באלקות, "אראנו" דייקא, באים גם ה"נפלאות גדולות" ש"הוא לבדו יודע שהוא נס" בראי' מוחשית לעיני בשרי¹⁷.

ובזה גופא - ב' סדרים: הסדר מצד מציאות העולם (כתיבת שטרות) - "נפלאות אראנו" - כי, מצד מציאות העולם (מלמטה למעלה) ה"ז "נפלאות" שלמעלה מגילוי, והתגלותם היא ע"י פעולה מיוחדת ד"אראנו". והסדר מצד התורה (לשון הכתוב) - "אראנו נפלאות" - שמלכתחילה ישנו הגילוי ("אראנו") ד"נפלאות" שלמעלה מגדרי העולם (מלמעלה למטה).

ויש בזה מה שאין בזה: ב"אראנו נפלאות" (מלמעלה למטה) - מתגלית דרגא נעלית יותר באלקות, אבל הגילוי הוא (בעיקר) מלמעלה, ולא מצד גדרי התחתון (עולם); וב"נפלאות אראנו" - ה"ז מצד גדרי התחתון, אבל לא מתגלית דרגת האלקות שלמעלה לגמרי מהעולם.

והשלימות האמיתית היא בצירוף שניהם גם יחד ("נפלאות אראנו" ו"אראנו נפלאות") - שמתגלית דרגת האלקות שלמעלה לגמרי מהעולם, וביחד עם זה, נמשכת וחודרת ונעשית מצד גדרי העולם.

ולכל לראש ובעיקר - התגלות הנפלאות שאודותם מדובר בכתוב - "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", התגלות הנפלאות¹⁸ דגאולה

11 להעיר מהמבואר באוה"ת (נ"ך עה"פ ע' תפז). ובארוכה ביהל אור ס"ע קנג ואילך) השייכות ד"אראנו נפלאות" ל"נפלאות גדולות לבדו", עיי"ש.

12 "נפלאות" - גם בערך להנסיים ונפלאות דיצי"מ (ראה אוה"ת נ"ך שם. וש"נ).

13 שמו"ר פט"ו, יא.

14 ר"ה יא, רע"א. שמו"ר שם.

15 ר"פ תצוה. אמור כד, ב.

16 ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

שיחת אור ליום ועש"ק פ' שמיני, כ"ח ניסן ה'תנש"א

– לאחרי תפלת ערבית –

נפלאות" [אל"ף ר"ת, "אראנו"] לפני הנו"ן ר"ת, "נפלאות" – כלשון הכתוב: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ושניהם גם יחד.

וההסברה בזה:

"נפלאות" (כשלעצמם) – יכולים להיות גם באופן שאינם נראים בגלוי, כמאמרז"ל: "ישנם נסים ש,אפילו בעל הנס (ועאכו"כ אחרים) אינו מכיר בניסו", ועד"ו בנוגע ל,נפלאות" שלמעלה מ,נסים". ואדרבה: יתכן שלא יראו ה,נפלאות" מצד גודל מעלתם (למעלה מנסים) – כמ"ש: "לעושה נפלאות גדולות לבדו", שלהיותם, נפלאות גדולות", לכן, "הוא לבדו יודע שהוא נס, אבל בעל הנס אינו מכיר בניסו".⁸

וההוספה ד,אראנו" – שה,נפלאות" נראים בגלוי ברא"י מוחשית לעיני בשר (אראנו" כפשוטו), כיון שהקב"ה מראה ה,נפלאות" (אראנו"), כלומר, ראיית הנפלאות היא (לא בגלל שאינם, נפלאות גדולות" ח"ו, אלא) בגלל ההשתדלות וההתעסקות דהקב"ה בכבודו ובעצמו שבכחו וביכולתו להראות גם, נפלאות גדולות" ש,הוא לבדו יודע שהוא נס".

ויש להוסיף ע"פ הדיוק בלשון הכתוב "אראנו (נפלאות)", בלשון נסתר, ולא בלשון נוכח (אראן)⁹ – שמורה על דרגא נעלית יותר באלקות שהיא באופן

(5) מיכה ז, טו.

(6) נדה לא, א.

(7) תהלים קלו, ד.

(8) פרש"י נדה שם.

(9) "אין מקרא יוצא מידי פשוטו" (שבת סג, א. וש"נ).

(10) ראה חז"ב נד, סע"א; אראך מבעי ליי".

א. בעמדנו ב,יום זכאי"י (בכלל, ובפרט) בנוגע להענין הכי עיקרי דגאולה האמיתית והשלימה,

– מצד כו"כ ענינים: כללות השנה, כללות החדש וכללות השבוע, וגם היום הפרטי בחדש והיום הפרטי בשבוע, כולל ובמיוחד מצד ענינו של היום והשבוע בספירת העומר, "מצוה: למימני יומי ומצוה למימני שבועי"³ –

יש לעורר ולהזכיר ולהדגיש עוד הפעם ע"ד גמר ושלמות מעשינו ועבודתנו להבאת הגאולה האמיתית והשלימה, כדלקמן.

ב. ובהקדם הזכרת מעלת הזמן (יום זכאי"י) בשייכות להגאולה, ולכל לראש – מצד כללות השנה:

דובר כמ"פ במשך השנה ע"ד הר"ת דהשנה כפי שנקבע ונקרא בפי בני"י: "הי' תהא שנת נפלאות אראנו" [נו"ן ר"ת, "נפלאות"] לפני האל"ף ר"ת, "אראנו" – כבכתבת זמני שטרות שצריכים לכתוב העשיריות (נו"ן) לפני היחידות: (אל"ף), או "הי' תהא שנת אראנו

(1) ראה תענית כט, א. ערכין יא, ב. וראה גם פרש"י עה"ת בהעלותך ט, ז. תצא כב, ח.

(2) מנחות טו, א.

(3) ויש לומר, שמצד החשיבות המיוחדת ד,יומי" ו,שבועי" בנוגע לספירת העומר, נוסף הדגשה יתירה גם בכללות ענינו של היום והשבוע (מצד הבריאה). ובפרט בקביעות שנה זו שפסח חל בשבת, והתחלת ספירת העומר במוצאי שבת, שאו השבתות הן תמימות כימי בראשית (כדלקמן ס"ה), שבוה מודגשת ההשפעה ההדדית שבין ימי ספה"ע וימי בראשית (כמדובר בארוכה בהתוועדות דאחש"פ (סה"ש תנש"א ח"א ע' 447 (לעיל ע' 66) ואילך).

(4) ראה שו"ע אה"ע סקכ"ו ס"ה ובנ"כ.

משיחות ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר ה'תנש"א

יש לכאו"א מישראל שייכות – כנשמה בגוף – להקדושה דקדש הקדשים (שלימות הקדושה). וכפס"ד הרמב"ם⁵ "לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . ה"ז נתקדש קדש קדשים כו".

וע"פ מדרש הנ"ל ש,בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס, י"ל שיש בכוחו של כאו"א מישראל (כפי שנמצא למטה נשמה בגוף) להיות בדרגת, "קדש הקדשים", וי"ל שכך יהי' בפועל לעתיד לבוא.

[ויומתק ע"פ הסיפור שבנביאים⁶, שבזמן הסכנה החביאה יהושבע את יואש (שהי' מזרע הממלכה) ומניקתו, בחדר המטות⁷, "בעליית בית קדשי הקדשים"⁸, ויהי אתה בית ה' מתחבא שש שנים גו"⁹, שמוה מובן, שבהיותו בקדש הקדשים היו לו שם כל צרכיו הגשמיים: אכילה ושתי' ושינה¹⁰, ויש לומר, כיון שבאמיתית הדברים הרי מקומו של כאו"א מישראל הוא בקדש הקדשים (כפי שיהי' בגלוי בגאולה האמיתית והשלימה). אלא שזה התגלה בפועל – ע"י הירידה (סכנה), ע"ד עילוי הגאולה שבא ע"י העבודה ב,גולה"].

כמובן גם מהציווי (ונתינת כח) בהתחלת פ' קדושים [הפרשה שקראו בשבת זו ביחד עם פ' אחרי] – "קדושים תהיו כי קדוש אני": בהיותו נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי (ששם שייך הציווי

ועפ"ז אולי יש לומר הטעם לכך שהכהן גדול צריך להיות, גדול מאחיו . . . בעושר¹¹ – כיון ששלימות הקדושה דכהן גדול קשורה בזה שזה נמשך בשלימות בכל עד בגשמיות העולם (עושר).

וע"פ המבואר במדרש (עה"פ, בזאת יבוא אהרן)¹², "בכל שעה שהוא (הכהן גדול) רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה" ("בזאת") – יש לומר, שמקומו האמיתי של הכהן גדול הוא בדרגת) קדש הקדשים, וכך יהי' בגלוי בגאולה האמיתית והשלימה כשתהי' שלימות האדם והעולם וביטול כל הענינים ההפכיים (משא"כ לפני זה אין אנו כלים לזה, "בכל שעה"). שאז תהי' שלימות הגילוי והמשכת קדושה בגלוי למטה (בבית המקדש השלישי), דירה לו יתברך בתחתונים, כנ"ל.

ט. כבכל עניני התורה (מלשון הוראה¹³), גם בזה ישנה הוראה לכאו"א מישראל: כל בני"י הם, ממלכת כהנים¹⁴, "כהנים גדולים"¹⁵, ובגלוי ובשלימות יהי' זה בגאולה האמיתית והשלימה¹⁶. ובמילא

(69) יומא יח, א. וש"נ. רמב"ם שם רפ"ה.

(70) ויק"ד פכ"א, ז. ועוד.

(71) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ה' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה חז"ג נג, ב.

(72) יתרו יט, ז. וראה זכחים יט, רע"א (בהמשך להסוגיא ע"ד בגדי כהונה): "זימנא חדא הוה קאימנא קמי' דאיזגדר מלכא והוה מדלי לי המיינאי ותיתיי' ניהלי' ואמר לי ממלכת כהנים וגוי קדוש כתיב בכו", וצדיכין אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים" (פרש"י שם).

(73) ראה בעה"ט עה"פ. וראה גם אגדת בראשית פרק עט (פ). – וי"ל השייכות ד,ממלכת כהנים" ל,כהנים גדולים", כי כהן גדול הוא מלך שבכהנים, ראש לכל הכהנים" (ל' הרמב"ם שם פ"ד הי"ב).

(74) ראה בעה"ט שם: ולעתיד לבוא תחזור להם

כו'.

(75) ה'ל' שמיטה ויובל בסופן.

(76) מלכים"ב יא, א ואילך. דברי הימים"ב כב, יא ואילך.

(77) מלכים שם, ב. דה"י שם.

(78) פרש"י עה"פ.

(79) מלכים שם, ג. דה"י שם, יב.

(80) וראה גם שיחת ליל ד' דהג הסוכות שנה

זו.

ד, "קדושים תהיו", "הו פרשים" (81)

- נמצא יהודי במצב של קדושה, עד הקדושה הכי נעלית דקדושתו של הקב"ה, כפירוש החסידות⁸² על דרשת חז"ל⁸³ "יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני" - "יכול כמוני" בניחותא, בדרגת הקדושה ד, "קדוש אני".

י. ויש לקשר כל זה גם עם שם בעל היאָרצייט⁸⁴ די"ג אייר⁸⁵ - ישראל ארייה ליב.

ובהקדים, אע"פ שלכאורה ה"ו שם של איש פרטי, יש לו שייכות עם כל בני⁸⁶ (כיון שכל בני"הם מציאות אחת, קומה אחת שלימה⁸⁷). ובפרט ששמו הראשון הוא ישראל - השם הכללי של כאו"א מישראל ושל כלל ישראל [וכידוע⁸⁸ גם שנשמת יעקב (ששמו ישראל⁸⁹), כלולה מכל הנשמות שביראָל מעולם ועד עולם].

וע"פ הוראת אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע הידועה⁹⁰, ש"עניני עבודה שיכולים לקשר בדברי התניא . . מותר לדבר

(81) פרשי ר"פ קדושים.

(82) ראה מאור עינים עה"פ (מו, ב). אוה"ת עה"פ.

(83) ויק"ר עה"פ (פכ"ד, ט).

(84) כן נקרא ("יאָרצייט" באידיש) גם בספרים שבלשון הקודש. וגם אצל אחבני הספרדים (שאינם מבינים שפה זו). ולפעמים מוסיפים הפירוש בלה"ק: "יום השנה".

(85) הו"ח עוסק בצ"צ רב פעלים וכו' ישראל ארי ליב, אחיו של - יבלח"ט - כ"ק אדמו"ר שליט"א. נולד ג' (?) סיון תרס"ט. נפטר י"ג אייר תשי"ב. הנו"ל.

(86) ועאכ"כ עם יוצאי חלציו שי'.

(87) לקו"ת ר"פ נצבים. וראה תניא פל"ב (מא, א): כולן מתאימות ואב א' לכלולה כו'.

(88) אגה"ק ס"ו.

(89) וישלח לב, כט.

(90) אגרות יקודש שלו ח"ב ע' תשכ. וש"נ.

וראה גם ס' השיחות תשי"ב ס"ע 83 ואילך.

ועוד ועיקר - שיתגלו ויתקנו כל הענינים שנראים כאילו שאבדו, או שאבדו באמת בגלות, כולל - אבדו למעליותא (בהיותם למעלה מגדר גילוי) - גילוי הקץ ש"לבא לפומא לא גליא"¹²², ומשיח צדקנו, שבא "בהיסח הדעת"¹²³ (כי אם במציאה), שנאמר "מצאתי דוד עבדי"¹²⁴ (במזמור פ"ט בתהלים¹²⁵), וכ"ז מתגלה במזמור צדי"ק¹²⁶ - "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו"¹²⁷, בבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה, גאולת כל בני"ה, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו".

ובפשטות פירוש הדבר הוא - כנ"ל - שכאו"א מישראל צריך להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" בכלל שמביאים את הגאולה, כולל ובמיוחד - כמדובר בהתוועדות שלפנ"ו - בלימוד התורה בעניני גאולה, בתושב"כ (ש"כל¹¹⁹ הספרים מלאים¹²⁰ בדבר זה"), ותושבע"פ, משנה וגמרא ומדרשים וכו'.

ובזה גופא - צריכים להוסיף ע"פ ההוראה מפסח שני, ש"סאיז ניטאָ קיין פאַרפאַלן"¹²¹ (איז אף פעם מקרה אבוד) - לעשות חשבון צדק אם תקנו והשלימו את העבודה בעבר כדבעי, או שיכולים עוד להוסיף בזה; ובזה ישנה הוראה ונתינת כח, שאפילו אם חסר משהו הרי אף פעם אין מקרה אבוד ותמיד ניתן לתקן.

(119) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ב.

(120) ויש לומר הדיוק ב"מלאים" (ש"מלא" ע"פ תורה פירושו - שמלא כולו), שגם הפסוקים ב"כל הספרים" שאינם מדברים (בגלוי) בעניני גאולה, או אפילו שתוכנם הפכי (לכאורה) מענין הגאולה - הרי, לאמיתתו של דבר, תוכנם האמיתי הוא "דבר זה" - ענין הגאולה. וע"י עיון והעמקה בפירוש פסוקים אלו (במפרשים וכו') נראה בגלוי ש"כל הספרים מלאים בדבר זה". ויומתק ע"פ המבואר לעיל, שפנימיות ענין הגלות ("גולה") הוא ענין הגאולה, אלא שמגלים זה ע"י גילוי האל"ף דאלופו של עולם בגלות, שע"י נעשה מ"גולה" - "גאולה".

(121) "היום יום" יד אייר, פסח שני. ס' השיחות תש"א ע' 115.

(122) ז"ח בראשית ה, א. מדרש תהלים ט, ב.

וראה גם סנהדרין צט, א.

(123) סנהדרין צו, סע"א.

(124) ראה ב"ר פכ"ט, ג.

(125) פסוק כא.

(126) ולהעיר שבאות "פ"ף בו נגאלו אבותינו ממצרים שנאמר (שמות ג, טז) פקד פקדתי אתכם [ולהעיר שמה ה' בן פ' כשנאל ישראל ממצרים], צ"ץ בו עתיד הקב"ה לגאול את ישראל ולומר להם צמח צמחתי לכם שנאמר (זכרי' ו, יב) איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ובנה את היכל ה'" (פדר"א פמ"ח). ובבמדבר"ר ס"פ קרח מביא הכתוב (ירמי' כג, ח): והקימותי לדוד צמח צדיק גו' (וראה פי' הרד"ל לפדר"א שם). וראה ד"ה לך באוה"ת (עדרת, א). תרכ"ז. תר"ל.

(127) פסוק טו"ב.

ולהרחיב בהם הדבור" (אע"פ שבכלל ישנה הזירות באמירת פירושים בספר התניא⁹¹) - הרי עדי"ז מובן בנדו"ד: כדאי ונכון לבאר הוראה משמו של בעל היאָרצייט - כשזה יכול להוסיף ביראת שמים ועבודת ה'.

"ישראל"⁹² - השם הכללי דבני"ה (כנ"ל) - כולל בתוכו שני ענינים הפכיים לכאורה: (א) "ישראל" ר"ת "יש ששים ריבוא אותיות לתורה"⁹³, כיון שישנם ששים ריבוא נשמות ישראל כלליים (וכל אחת מהן נחלקת לששים ריבוא נשמות פרטיות⁹⁴), וכל נשמה היא כנגד אות אחת מהששים ריבוא אותיות לתורה, ואות זו היא מקור חיותו כו'. (ב) "ישראל" הוא על שם "כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל"⁹⁵.

הענין ד"שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל" מורה על העבודה ומלחמה נגד העולם - "עם אלקים" (שרו ומלאך של עשו⁹⁶), "ועם אנשים" (עשו ולבן⁹⁷) - שזהו לכאורה ההיפך הגמור מכך ש"ישראל" הוא ר"ת "יש ששים ריבוא אותיות לתורה", כפי שנשמות ישראל קשורות עם תורה שלמעלה מעולם.

וי"ל הביאור בזה (בעבודת ה'):

לכל לראש צריך כאו"א מישראל לדעת שהוא "ישראל" - מקור ושורש חיותו הוא מהאות שלו בתורה, ולכן, כל דבר שהוא עושה צריך להיות מיוסד וע"פ הוראות התורה.

(91) ראה במקומות שבהערה הקודמת.

(92) ראה גם (באופן אחר) שיחת ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר תשמ"ה. שיחת פסח שני תשמ"ז.

(93) מגלה עמקות אופן פכו.

(94) ראה תניא פל"ז (מח, א).

(95) ב"ר פע"ז, ג. פרשי וישלח לב, כה.

(96) פרשי עה"פ.

מהענינים הגלויים שנתוספו בימים אלו ממש שבהם רואים איך שהעולם ואוה"ע מכינים ומסייעים בדרך לגאולה - ע"י ענין הצדקה והחינוך, שני יסודות עיקריים בישובו של עולם, "לשבת יצרה"¹¹⁶:

ידוע ומפורסם (בכל הכתיב-עת) אודות המאורעות בימים האחרונים - שמדינה זו (המיוסדת על צדקה וחסד, כידוע) ניצלה את חוזה כחה לסייע ולהציל אנשים במקום רחוק בעולם (הרחק ממדינה זו), אע"פ שע"ז לא באה תועלת ישרה לתושבי מדינה זו:

מדינה זו שלחה ריבוי אנשים ואנשי חיל מצבאה לסייע לפליטים במקומות ההם, ביחד עם מזון ובגדים ורפואות. במקום להשתמש במטוסים לעניני כיבוש, ובמקום להשתמש במזון ובגדים עבור אזרחי מדינה זו - משתמשים בהם להציל אנשים אומללים, ובפרט ילדים קטנים, מהקור, עד מהיפך החיים.

ובזה רואים את הרחמנות דתושיבי מדינה זו: כאשר הם שמעו וראו איך אנשים סובלים - הגם שאין הם קרוביהם, ואף פעם לא היתה להם שייכות עמם - התעוררה מדינה זו לסייע להם. בהתאם לשיטה דמדינה זו בעניני צדקה, שמיסייעים לאנשים בכל העולם כולו, ואין מחכים אפילו לבקשת עזרה.

עד"ז ידוע גם שבימים האחרונים יצא מנהיג מדינה זו בהכרזה והוראה מפורטת בנוגע לחינוך הנוער. בהתאם לכך שבתחילת נשיאותו הכריז ששאיפתו היא לחזק כ"עודשוקיישען (חינוך) פרעזידענט", בגלל הפעולות והשינויים הגדולים לטוב שהוא ינהיג בכדי לחזק את

החינוך במדינה זו.

החידוש במאורעות האחרונים (בין היתר) מובן בפשטות: הגם שאצל בני"י אין זה חידוש, כיון שאצלם תמיד היתה ההנהגה ע"פ התומ"צ, בענין הצדקה והחינוך וכו' - הרי זה מגלה עוד יותר שיש בעה"ב לבירה זו, שזהו היסוד האמיתי לצדקה והחינוך [וכמדובר כמ"פ, שהצלחה אמיתית בחינוך תלוי' בידעה והכרה של הילד בבורא העולם ומנהיגו].

וכל זה הוא - נוסף על עוד כמה ענינים שקורים בהשגחה פרטית מדי יום ביום, הן בנוגע להכלל והן בנוגע לכל אחד ואחד בעניניו הפרטיים - והכוונה בזה היא, שזה יגלה עוד יותר איך שהעולם מסייע לעשות דירה בתחתונים ולהביא את הגאולה,

[כולל - שבשבע האחרון מצאו בפינה נידחת בעולם אבנים טובות ומרגליות, ע"י ברכתו של הקב"ה [בדוגמת, והנשואם הביאו את אבני השהם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן]¹¹⁷ (עבור בגדי הכהונה), שהענינים הביאום¹¹⁸], והכוונה בזה היא - שמנצלים זאת לקישוטי כלה, להוסיף בצדקה, כנ"ל].

יד. המסקנא מהאמור לעיל בנוגע לפועל:

הגאולה באה דוקא ע"י העבודה בגלות, דגילוי אלופו של עולם ב"גולה", כך שדור זה, הדור האחרון של הגלות, יהי' הדור הראשון של הגאולה.

והקב"ה עוזר שרואים במאורעות האחרונים בעולם איך העולם בעצמו מסייע ומוביל לגאולה.

(117) ויקהל לה, כו.

(118) ת"י עה"פ.

האל"ף דאלופו של עולם ב"גולה".

וע"י העבודה בבירור וזיכוך העולם נעשה גם, "ותוכל" מלשון יכולת, שמתוספת אצל היהודי עוד יותר יכולת, כמבואר בכ"מ"י שע"י העבודה דנפש האלקית כפי שהיא מתלבשת בהגוף ונה"ב ועושה את עבודתה בעולם, מתוספת בה כח וחיות ויכולת חדשה, מצד זה ש"ר, רב תבואות בכח שור"¹⁰⁰ (דנה"ב).

והאופן לעשות את העבודה ד"ישראל" - הוא ע"י "ארי' ליב": "הוי . . גבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים"¹⁰¹ (כדאיאת גם בריש ותחלת השולחן ערוך¹⁰²), הוא מתגבר על כל ההעלמות וההסתרים בעולם; ונוסף על ההתגברות שלו בעבודתו בעניני קדושה ("ארי" בלשון הקודש), ישנה אצלו התגברות גם בעבודה בעניני רשות וחול, העבודה בעניני העולם ("ליב" בלע"ז).

ולחוסף, ש"ליב" הוא גם אותיות לב עם יו"ד באמצע, שמרמז על לבו של אדם (לב), ועשר כחות הנפש (י'), [ובפרטיות יותר כותבים לפעמים "לייב" עם שני יוד"ן, כנגד שתי הדרגות בנשמה: יעקב, ישראל¹⁰³], כיון שהעבודה (ד"ישראל") דעשיית דירה בתחתונים נפעלת ע"י עשר כחות הנפש, כפי שהם מוקפים בלבו של אדם - ולב ישראל הוא תמיד

בנוסף לכך עליו לדעת, ששלימות עבודתו (כישראל) היא בכך, שאין הוא מתנתק מהעולם שסביבו, אלא "הסתכל בשלשה דברים": נוסף על עבודתו עם עצמו ("ישראל" קשור עם האות שלו בתורה), צריך הוא לעשות את העבודה דלעשות לו יתברך דירה בתחתונים - כישראל, ע"י יציאה (ביחד עם הוראות התורה) לעולם, והתעסקות עם "אלקים" (מלאך) - הכחות הטבעיים בעולם (כמאחז"ל, "אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל", ו"אנשים", "עשו ולבן" (אומות העולם) - ושם לבנות דירה להקב"ה ע"פ הוראות התורה (דיש ששים ריבוא אותיות לתורה), ע"י ש"רית עם אלקים ועם אנשים", הוא שר, מושל על העולם ואוה"ע,

ובאופן ד"ותוכל" - גם מלשון כל וכלול וכילול, שעבודתו (ד"שרית") אינה ע"י ביטול מציאות העולם, או התגברות על העולם בעל-כרחו, אלא באופן שהוא מנצל את הכחות הטבעיים עצמם בעבודת ה', ופועל על אוה"ע שהם מצד עצמם יעבדו את הקב"ה, באופן ד"מלכותו ברצון קבלו עליהם"⁹⁸, עד שהעולם עצמו יאמר ש"ותוכל", העולם בעצמו מסייע לעבודתו (כדלקמן סי"ב),

וע"ז נעשה "ותוכל" מלשון כל (שישנם כל עניני העולם) ומלשון התכללות - שהיהודי כולל בתוכו את כל עניני העולם - ומעלה אותם, עד שנפעל ענין הגאולה (שכולל "גולה"), ע"י המשכת

97) ב"ר פ"י, ו. וראה שערי זהר לב"ר שם. וש"ב.

98) נוסח ברכת "אמת ואמונה" דתפלת ערבית. וראה סה"ש תנשא" ח"ב ע' 501 (לעיל ע' 117). וש"ב.

99) ראה לקו"ת האיזנו עה, ב ואילך. ועוד.

100) משלי יד, ד.

101) אבות פ"ה מ"כ.

102) טור או"ח רס"א. שו"ע אדה"ז שם. ובשו"ע המחבר: יתגבר כארי.

103) ראה בארוכה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ג (וראה גם תו"א משפטים עז, ריש ע"ב). ספר הליקוטנים דא"ח צ"צ ערך יעקב סמ"ד (ע' א'קא ואילך). וש"נ. וראה ברכת י"א ניסן שו. (סה"ש תנשא" ח"א ע' 416-7 (לעיל ע' 36)).

בשלימות¹⁰⁴, „אני ישנה ולבי ער“¹⁰⁵. ועוד י"ל, שה"לב" המקיף את ה' - הוא ג' הלבושים דמחשבה דיבור ומעשה, המקיפים את עשר הכחות, ומבטאים אותם בעבודת האדם בפועל למטה¹⁰⁶.

ויש לקשר זה גם עם היום די"ג אייר: י"ג הוא בגימטריא אח"ד, שמרמז על העבודה דלפעול „והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד“¹⁰⁷, גילוי מלכותו ית' ואחדותו ית' בעולם, עד באופן ד"מלכות שבנצח", כנ"ל (ס"ז).

* * *

יא. ע"פ האמור לעיל ישנם כמה לימודים בנוגע לעבודת בני"ה בהבאת הגאולה, והאופן בו צריכים להתכונן לגאולה - בעמדנו עכשיו ממש בסוף זמן הגלות, „גולה“, והנה הנה באה הגאולה.

קודם כל - ישנו מענה לכל אלו שמתפללים ונבהלים מכך שמרעשים שכאז"א מישאל צריך לעשות ולפעול שהגאולה תבוא תיכף ומיד ממש (ובהיותם אנשים „פתוחים“, מבטאים הם בדיבור את פליאתם ודאגתם): כאשר משיח יבוא מיד, מה יהי' - שואלים הם - עם כל הפעולות והענינים שהם פעלו במשך כו"כ שנים בגלות: העסקים שהם הקימו, הרכוש והנכסים שהם צברו, החברים והקשרים, הן בין בני"ה והן בין אוה"ע, שקשרו (ובפרט עסקני ציבור), ועוד כיו"ב?

המענה על כך הוא, שאין מה לפחד,

כיון שגאולה אין פירושה שמתבטל כל „מנהגו של עולם“, הדברים הטובים שנפעלו (ע"פ תורה) בגלות; אדרבה: גאולה כוללת בתוכה את כל הענינים (הטובים) ד"גולה", באופן שהם מתעלים למצב דגאולה, למעלתם ושלימותם האמיתית - עי"ז שמגלים בהם את (האל"ף) אלופו של עולם, הכוונה והתכלית האמיתית בכל הפעולות (שבזמן הגלות) - כפי שכל זה מגלה את „כבודו“ של הקב"ה.

ובמילא אין מה לדאוג אודות הפעולות - אפילו בעניני רשות - שפעלו (ע"פ תורה) בזמן הגלות. ואדרבה: מזה ישנה הוראה - שכל בעל עסק וכיו"ב צריך להפש דרכים כיצד לגלות בעניני עסקיו וכו' „כבודו“ של הקב"ה, ולנצל את עסקיו ונכסיו וקשריו - להוסיף בתורה ומצוות.

ומזה מובנת גם ההוראה לאידך גיסא - לאלו החושבים שתוכן העבודה דגאולה הוא בלי שייכות ושליטת „מנהגו של עולם“ - דאדרבא: הגאולה תלוי דוקא ב„מעשינו ועבודתנו“ בזמן הגלות¹⁰⁸, ולכן צריך להיות „הסתכל בשלשה דברים“: העבודה להביא את הגאולה צריכה להיות ב„שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל“, לעשות דירה בתחתונים, ולהכין את העולם להגאולה - אמנם באופן ד„שרית עם אלקים ועם אנשים“, להלחם עם ההעלם והסתור דעולם, אבל באופן ד„ותוכל“, „מלכותו ברצון קבלו עליהם“.

החל מחלקו בעולם, ע"י הוספה בקיום המצוות, בדברים גשמיים, כולל ובמיוחד - מצות הצדקה („עיקר המצות מעשיות“), שלוקח מהגשמיים שלו ומהעשירות שלו (בהם בירכו הקב"ה) ומסייע לאחר, שגם אצל הזולת יהיו מזון

משא"כ בדורות האחרונים - גרים (רוב) בני"ה במדינות שבהם מושלת מלכות של חסד, החל ממדינה זו (שבה נמצאים רוב מנין ובנין דבני"ה), שמסייעת לבני"ה להגיע לגאולה פנימית בעבודתם, עד - שיעשו את העבודה שתביא את הגאולה כפשוטה, ואז גם המלכות (של חסד) תסייע לבני"ה לחזור לארץ ישראל (בלשון הכתובים¹⁰⁹): והביאו את כל אחיכם (גו').

ובשנה האחרונה רואים איך שיחס זה לבני"ה התפשט במדינות נוספות, עד גם במדינה הדיא, שבה היו (עד לאחרונה) הגבלות בנוגע לחירות בני"ה בעבודתם בתומ"צ וגם בנוגע ליציאתם ממדינה הדיא - וכעת נשתנה יחסם, שמתירים לבני"ה לקיים תומ"צ, ומתירים לבני"ה לצאת משם (ללא ההגבלות שהיו פעם), ואדרבה - הם אף מסייעים לבני"ה לנסוע לארץ הקודש. מעין הכנה להסיוע דאוה"ע שבני"ה יצאו מהגלות וילכו לארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה.

יג. נוסף על הסיוע הישר דאוה"ע לבני"ה - ישנם גם ענינים שבהם רואים איך שאוה"ע בעצמם עושים פעולות של טוב וחסד, שמגלים עוד יותר שיש בעה"ב לבירה זו¹¹⁰, כהכנה ל„והיתה לה' המלוכה“ בגאולה האמיתית והשלימה,

לא כפי שהי' פעם, שדוקא עם ישראל (אע"פ ש„אתם המעט מכל העמים“¹¹¹), השלים בפועל את המכונה דדירה בתחתונים, ואחדות ממלכיות אוה"ע התנהגו באופן אכזרי אחת אל השני, והתעסקו בעיקר בתועלת עצמן, או בכיבוש מדינות אחרות וכיו"ב.

ולבושים, באופן ד„לכבוד ולתפארת“, בהתאם ל„ממלכת כהנים“, ועד"ז מסייע הוא למוסדות תורה וצדקה וכיו"ב.

וכמו"כ בעבודתו בעניני הרשות שלו - עושה הוא זאת באופן ד„כל מעשיך לשם שמים“¹⁰⁸ ו„בכל דרכיך דעהו“¹⁰⁹.

ועוד וגם זה עיקר - ע"י הפצת התורה והיהדות, והפצת המעיונות תוצה. כולל ובמיוחד - לעורר יהודים בכל העולם כולו, שיוסיפו עוד יותר בלימוד התורה וקיום המצוות,

וכן גם לפרסם ולגלות בכל העולם כולו „אלופו של עולם“, כולל - ע"י השפעה על אוה"ע בנוגע לקיום שבע מצוות בני נח¹¹⁰, והכנתם ל„והיתה לה' המלוכה“¹¹¹.

יב. ע"פ הנ"ל, ש„גאולה“ מעלה את עניני הגלות עצמם (ע"י עשי' מהם עצמם דירה בתחתונים), עד שדוקא העבודה בגלות מביאה את הגאולה, הרי מובן, שעניני העולם עצמו ואוה"ע עצמם (גם בזמן הגלות) מסייעים (באמת) לעבודה דהבאת הגאולה (כנ"ל).

ויש לומר, שבעמדנו בסוף זמן הגלות, סמוך להגאולה - בא הסיוע בגלוי יותר. וכפי שרואים בדורות האחרונים במיוחד, ויתירה מזה - בזמן האחרון, ובפרט בימים האחרונים ממש:

בדורות שלפני זה גרו (רוב) בני"ה במדינות שבהן היו מניעות ועיכובים וכו' (לא תקום פעמיים¹¹²) לעבודת ה' בכלל.

108 אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרלא"א.

109 משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם.

110 כפס"ד הרמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י.

111 עובדי" בסופו.

112 ל' הכתוב - נחום א, ט. וראה לקו"ש

הכ"ג ע' 306 הערה 55.

113 ישע"י טו, כ.

114 ראה ב"ר רפל"ט.

115 ואתחנן ז, ו.